

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CẦN THƠ: 50 NĂM XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN

PGS.TS Hà Thanh Toàn

Hiệu trưởng Trường Đại học Cần Thơ

Trường Đại học Cần Thơ (tiền thân là Viện Đại học Cần Thơ) được thành lập ngày 31.3.1966, là cơ sở đào tạo đại học và sau đại học có quy mô lớn nhất vùng Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL), là trung tâm văn hoá - khoa học kỹ thuật của vùng. Trải qua 50 năm xây dựng và phát triển, Trường đã đạt được rất nhiều thành tích trong công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ, góp phần quan trọng trong việc giải quyết những vấn đề về khoa học, kinh tế, văn hoá, xã hội của vùng ĐBSCL nói riêng, cả nước nói chung.

Khi mới thành lập, Trường Đại học Cần Thơ chỉ có 4 khoa (Khoa học, Luật và Khoa học xã hội, Văn, Sư phạm) với quy mô gần 1.000 sinh viên. Đến nay, Trường là một trong số ít trường đại học đa ngành ở Việt Nam có cấu trúc ổn định, với 16 khoa, 3 viện nghiên cứu, 18 trung tâm, 15 phòng ban chức năng. Hiện tại, Trường đã phát triển 96 chuyên ngành đào tạo đại học với gần 56.000 sinh viên, trong đó có hơn 32.000 sinh viên chính quy. Bên cạnh đào tạo bậc đại học, Trường đã phát triển 39 chuyên ngành đào tạo thạc sĩ và 15 chuyên ngành đào tạo tiến sĩ, với quy mô gần 4.000 học viên cao học và nghiên cứu sinh có mặt thường xuyên tại Trường. Tổng số cán bộ của Trường là 2.021 người, trong đó có 5 GS, 110 PGS, 319 TS, 948 ThS... cùng các trang thiết bị phục vụ việc đào tạo và nghiên cứu hiện đại. Trong xu thế hiện nay, Trường đã chủ trương đẩy mạnh các hoạt động: (1) Nâng cao trình độ ngoại ngữ cho đội ngũ cán bộ và sinh viên, tăng cường hợp tác trong nước và quốc tế; (2) Đẩy mạnh công tác đào tạo đại học với quy mô ngành nghề phù hợp, đáp ứng nhu cầu của xã hội; (3) Đẩy mạnh công tác đào tạo sau

đại học, xem công tác này là hoạt động mũi nhọn và là thế mạnh của Trường trong khu vực; (4) Tăng cường công tác nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ phục vụ phát triển kinh tế - xã hội. Trên cơ sở đó, Trường Đại học Cần Thơ đang điều chỉnh xây dựng các chiến lược phát triển khoa học và công nghệ phù hợp, tập trung vào 5 lĩnh vực chính, bao gồm: ứng dụng công nghệ cao trong nông nghiệp, thủy sản và môi trường; quản lý và sử dụng bền vững tài nguyên thiên nhiên; kỹ thuật công nghệ và công nghệ thông tin - truyền thông; khoa học giáo dục, luật và xã hội nhân văn; phát triển kinh tế, thị trường. Trải qua 50 năm xây dựng và phát triển, Trường đã không ngừng cải tiến năng lực nghiên cứu, giảng dạy và phục vụ, tăng cường hoạt động chuyển giao công nghệ và các hoạt động khác để nâng cao uy tín trong nước, phấn đấu trở thành một trong những trường dẫn đầu cả nước và đạt tiêu chuẩn quốc tế.

Một số kết quả nổi bật

Là Trường đại học đầu tiên ở vùng ĐBSCL và là 1 trong 19 trường đại học trọng điểm hiện nay được Nhà nước giao nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực và nghiên cứu khoa học, trải qua 50 năm xây

dựng và phát triển, Trường Đại học Cần Thơ đã có nhiều đóng góp quan trọng cho việc phát triển kinh tế - xã hội vùng ĐBSCL nói riêng, cả nước nói chung.

Về công tác đào tạo, 50 năm qua, Trường đã đào tạo được gần 93.000 kỹ sư, cử nhân hệ chính quy và gần 41.000 kỹ sư, cử nhân hệ ngoài chính quy; hơn 6.000 ThS và TS. Lực lượng này là nguồn nhân lực quan trọng, góp phần không nhỏ vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ, Trường đã chủ trì và tham gia thực hiện có hiệu quả nhiều đề tài/dự án các cấp. Từ năm 2006 đến nay, doanh thu từ hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ của Trường đạt trên 316 tỷ đồng. Thành quả quan trọng trong hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ của Trường là đã đưa vào áp dụng nhiều tiến bộ kỹ thuật trong canh tác, phòng chống dịch bệnh cho cây lúa; sinh sản nhân tạo một số giống cá... Ngoài ra, nhiều mô hình canh tác nông - lâm - thủy sản phù hợp với đặc thù của vùng đã được chuyển giao thành công vào thực tiễn sản xuất, mang lại hiệu quả cao. Công tác thông tin khoa

học và công nghệ, các chương trình tập huấn, hướng dẫn kỹ thuật được tổ chức thường xuyên, đã góp phần trang bị kịp thời cho nông dân trong vùng những kiến thức cơ bản về khoa học và công nghệ.

Kết quả các đề tài/dự án nghiên cứu, ngoài việc ứng dụng vào cải tiến phương pháp giảng dạy, xây dựng giáo trình, quản lý chất lượng giáo dục cho các khối ngành... còn góp phần thúc đẩy sản xuất và xuất khẩu, từng bước nâng cao mức sống của người dân trong vùng. Những công trình nghiên cứu đạt kết quả tốt đã được chuyển giao cho nông dân có thể kể đến như: chọn tạo các giống lúa có năng suất cao, chất lượng tốt; xử lý dịch bệnh trên cây lúa có hiệu quả; nâng cao chất lượng cây ăn trái, chế biến bảo quản hoa quả; chuyển giao các kỹ thuật canh tác có hiệu quả, góp phần làm tăng đáng kể sản lượng lúa xuất khẩu; nghiên cứu các giống rau màu, các giống trâu, bò nhập nội, bò lai, gà vịt, dê... Đặc biệt, trong lĩnh vực nuôi trồng thủy sản, Trường đã góp phần rất lớn trong việc tăng cường công tác nghiên cứu và chuyển giao công nghệ sản xuất các giống tôm, cá nước ngọt, mặn và lợ, các loài cá bản địa đặc sản trong khu vực...

Lĩnh vực hợp tác trong và ngoài nước, Trường đã hợp tác và thực hiện thành công các chương trình nghiên cứu quốc gia có liên kết với các trường đại học trong và ngoài nước được thực hiện trên nhiều địa bàn, đem lại hiệu quả kinh tế - xã hội cao, như: điều tra cơ bản vùng ĐBSCL; nghiên cứu đất phèn; nghiên cứu và sản xuất artemia - tôm; nghiên cứu kỹ thuật nuôi cá nước ngọt; chế biến và bảo quản nông sản; nghiên cứu các mô hình hệ thống canh tác và tuyển chọn các giống lúa thích nghi với các vùng canh tác khác nhau,

phòng chống bệnh tuyến trùng và hoa màu; phát triển kinh tế vườn; phát triển và chuyển giao kỹ thuật chăn nuôi - thú y; xây dựng mô hình VACB; cơ khí nông nghiệp và cơ khí phục vụ sau thu hoạch; quy hoạch tổng thể giáo dục... Các chương trình này đã tranh thủ được sự hỗ trợ của các tỉnh/thành phố trong vùng và nguồn tài trợ từ các tổ chức quốc tế (Khối thị trường chung châu Âu - EEC, Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên hợp quốc - FAO, Quỹ Christopher Reynold, Viện Nghiên cứu Lúa quốc tế - IRRI, DANIDA...). Từ các chương trình hợp tác quốc tế về nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ, Trường đã mở rộng và nâng tầm hoạt động về các mặt quản lý, quy hoạch, giảng dạy, năng lực cán bộ, nghiên cứu khoa học, ứng dụng tiến bộ kỹ thuật, từng bước nâng cấp và bổ sung cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học của Nhà trường.

Trong 20 năm gần đây, các dự án hợp tác quốc tế đã đóng góp cho Trường trên 70 triệu USD. Hiện nay, Trường đã ký kết hợp tác với trên 120 viện nghiên cứu,

trường đại học và tổ chức nghiên cứu quốc tế. Đặc biệt, Trường đã tạo dựng được mối quan hệ hợp tác tốt với các đối tác trong việc triển khai Chương trình Mekong 1.000 để đào tạo nguồn nhân lực khoa học và công nghệ cho vùng ĐBSCL (đến nay đã đào tạo được 575 ThS và TS tại các nước tiên tiến). Bên cạnh công tác hợp tác quốc tế, Trường còn tập trung đẩy mạnh các quan hệ hợp tác với các đơn vị có liên quan trong cả nước về nghiên cứu và đào tạo. Trường là thành viên của nhóm các trường Khối nông - lâm - ngư, thành viên Mạng lưới VIFINET (thủy sản), thành viên Khối các trường đào tạo kinh tế, thành viên Câu lạc bộ các trường đại học khối kỹ thuật...

Với vai trò là trung tâm đào tạo cán bộ, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ được thành lập đầu tiên ở ĐBSCL, nhiều năm qua, sự đóng góp của Trường trong đào tạo nguồn nhân lực và đưa tiến bộ khoa học và công nghệ phục vụ phát triển kinh tế - xã hội là rất to lớn, đã góp phần đưa ĐBSCL xứng đáng với vị trí là vùng kinh tế nông nghiệp trọng điểm của cả nước. Sản lượng hàng hoá nông - lâm -

thủy hải sản xuất khẩu của vùng hiện nay có phần đóng góp rất lớn về trí tuệ và công sức của cán bộ khoa học Trường Đại học Cần Thơ qua nhiều năm lặn lội thực tế trên ruộng đồng và miệt mài trong phòng thí nghiệm.

Với thành tích đã đạt được, Trường đã được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất, Huân chương Độc lập hạng Nhì, Danh hiệu Anh hùng Lao động thời kỳ đổi mới và nhiều phần thưởng cao quý khác...

Định hướng phát triển

Mục tiêu chiến lược của Trường đến năm 2030 là xây dựng Trường trở thành trung tâm đào tạo, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ mạnh, đóng góp hiệu quả vào sự phát triển của vùng ĐBSCL và cả nước; có năng lực đào tạo, nghiên cứu khoa học đạt trình độ chung của các trường đại học trong khu vực Đông Nam Á và thế giới đối với một số ngành mũi nhọn. Để thực hiện thành công các mục tiêu và định hướng nêu trên, Trường sẽ tập trung vào công tác đào tạo và nghiên cứu khoa học, nhằm góp phần đẩy mạnh công cuộc công nghiệp hoá, hiện đại hoá nông nghiệp, nông thôn; nâng cao dân trí, đào tạo nguồn nhân lực và góp

phần cải thiện đời sống của nhân dân trong vùng. Theo đó, Trường đã xác định phải thực hiện các giải pháp cơ bản như:

Một là, kiện toàn tổ chức, bộ máy, nâng cao chất lượng đội ngũ viên chức, người lao động; tin học hoá công tác quản lý; hoàn thiện và hệ thống hóa các văn bản, quy định, quy chế để làm cơ sở thực hiện; nâng cao chất lượng công tác kiểm tra, giám sát, hiệu lực, hiệu quả quản lý, điều hành.

Hai là, tiếp tục điều chỉnh cơ cấu và mở rộng ngành nghề đào tạo ở các bậc học theo nhu cầu của xã hội, nâng cao chất lượng đào tạo; xây dựng các chương trình đào tạo chất lượng cao, chương trình đào tạo quốc tế; hoàn thiện hệ thống quản lý đào tạo nhằm thu hút sinh viên quốc tế đến học tại Trường và sinh viên tốt nghiệp đáp ứng tốt quá trình hội nhập quốc tế.

Ba là, triển khai các lĩnh vực nghiên cứu gắn kết với nhu cầu xã hội, tích cực xây dựng các chương trình nghiên cứu có tính liên kết vùng, đa ngành nghề; các chương trình nghiên cứu tổng hợp về kinh tế - xã hội, giáo dục, ứng phó với biến đổi khí hậu, vấn đề sản xuất và tiêu thụ hàng hóa nông sản của vùng ĐBSCL trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế; chú trọng

nghiên cứu về công nghệ vật liệu, cơ khí hóa, tự động hóa, công nghệ thông tin; tăng cường các hoạt động phổ biến khoa học và công nghệ; đẩy mạnh công tác khuyến nông, khuyến ngư; chuyển giao công nghệ trực tiếp xuống địa bàn sản xuất, doanh nghiệp và thực hiện các dịch vụ khoa học và công nghệ.

Bốn là, phát triển các quan hệ hợp tác với các viện nghiên cứu, trường đại học, doanh nghiệp trong và ngoài nước để tranh thủ các nguồn kinh phí nhằm triển khai có hiệu quả các đề tài/dự án; chủ động phối hợp và mở rộng ký kết hợp tác với các tổ chức khoa học và công nghệ và địa phương để triển khai các nhiệm vụ khoa học và công nghệ cấp vùng, miền trên mọi lĩnh vực chuyên môn của Trường. Mở rộng hợp tác quốc tế về nghiên cứu khoa học theo hình thức song phương và đa phương nhằm tăng cường nguồn lực cho nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ.

Năm là, tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị hiện đại phục vụ công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ.

Trải qua 50 năm xây dựng và phát triển, dấu ấn của Trường Đại học Cần Thơ đã để lại trong người dân vùng ĐBSCL đó là người bạn đồng hành cùng nông dân trong sản xuất để phát huy hết tiềm năng sẵn có của vùng; là người đồng hành cùng chính quyền các cấp, đồng hành với ngành giáo dục để cung cấp nguồn nhân lực trong quản lý xã hội, giáo dục và sản xuất... Trước yêu cầu hội nhập quốc tế, Trường sẽ không ngừng phấn đấu để phát triển toàn diện, xứng đáng là Trường đại học đẳng cấp khu vực và quốc tế trong tương lai.